

Jelnyelvi képzés tolmácsoknak jelnyelvi tolmácsolásra szakirányú továbbképzési szak

I. A szakirányú továbbképzés neve:

Jelnyelvi képzés tolmácsoknak jelnyelvi tolmácsolásra szakirányú továbbképzési szak

II. A szakirányú továbbképzési szak FIR-kódja:

III. A létesítést engedélyező határozat ügyiratszám:

OH-FHF/835-4/2010.

IV. A létesítő intézmény neve:

Debreceni Egyetem

V. A szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelménye:

1. 1. A szakirányú továbbképzési szak megnevezése:

Jelnyelvi képzés tolmácsoknak jelnyelvi tolmácsolásra szakirányú továbbképzési szak

2. 2. A szakirányú továbbképzésben szerzhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:

Jelnyelvi tolmács

3. 3. A szakirányú továbbképzés képzési területe:

Bölcsészettudomány képzési terület

4. 4. A felvétel feltétele:

a) Elvárt szakképzettség:

Bármely idegen nyelvi mesterképzési szak (korábban egyetemi szintű képzés) tolmács szakirányán vagy specializációján, illetve fordító és tolmács mesterképzési szakon szerzett szakképzettség.

b) Jelnyelvi ismeretek és készségek:

- B2 nyelvi szint,
- jelnyelvi tolmácsolásra való alkalmasság.

5. A képzési idő, félévekben meghatározva: 4 félév

5. 6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:

120 kredit

6. 7. A képzés során elsajátítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerzhető ismeretek, személyes adottságok, készségek, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

Elsajátítandó kompetenciák:

A szakon végzettek képesek

- előítéleteiket, szerep-összeférhetlenségeiket kezelni;
- a partner bizalmának az elnyerésére, minden esetben tiszteletben tartani a kliensek döntését;
- kiváló interperszonális és kommunikációs képességek kialakítására és alkalmazására;
- magas szintű verbális készségek kialakítására, alkalmazására: fogalmazó készség, a lényegkiemelés képessége, kommunikációs rugalmasság és figyelemmegosztás, illetve összpontosítás;

- a közvetített kommunikációs szituációban a tényállást a mindenkori célnyelven adekvátan közvetíteni;
- a tudományos ismeretek, tolmáctechnikák és -stratégiák alapján a jelnyelvi tolmács szakmájára jellemző nyelvi és kulturális elvárások elméleti elemzésére és gyakorlati alkalmazására;
- segédeszközök használatára a tolmácsolás során, informatikai eszközök kezelésére a jelnyelvi tolmácsközpont adminisztrációja és a háttér-ismeretek megszerzése során;
- önismeretük fejlesztésére, valamint szakmai hitelességük megőrzésére, saját szakmai kompetenciájukon belül maradni;
- a szak- és tárgyi ismeretek önálló fejlesztésére a hiányosságok ismeretében;
- a megszerzett elméleti és módszertani tudás birtokában értékelni más tolmács teljesítményét, valamint a folyamatos szakmai fejlődés érdekében elfogadni kollégái szakmai értékelését.

Tudáselemek, megszerzhető ismeretek:

A szakon végzettek átfogó ismereteket szereznek a következő tudásterületekről:

- audiológiai ismeretek a hallássérültekről;
- ismeretek a hallássérülés pszichológiai következményeiről, a fogyatékoság pszichodinamikájáról;
- a szubkultúra, másság-kisebbség jellemzői és hatásai; a siketek kultúrájának ismerete, kontrasztív kulturális ismeretek (a siket és a halló személyek);
- a siketség szociológiai aspektusai;
- a siket gyermekek oktatásának történelme;
- a siket emberek jogai, törvényi háttere, érdekképviselése;
- a siket emberekkel való bánás etikai kérdései;
- a siket és nagyothallók személyek rehabilitációjának kérdései;
- pszicholingvisztikai alapismeretek, az életkorhoz kapcsolódó nyelvhasználat jellemzői;
- a kommunikáció és a non-verbális, illetve kultúrák közötti kommunikáció alapvető ismeretei; a kultúrák közötti kommunikáció szabályai, a non-verbális kommunikáció jellemzői, az interperszonális kommunikáció szabályai;
- kontrasztív nyelvi ismeretek (beszélt nyelv vs. jelnyelv), a jelnyelv nyelvi szintjeinek jellemzői, a jelnyelv különböző formáinak jellemzői, a magyar jelnyelv nyelvjárásainak jellemzői;
- a jelnyelv – hangzó nyelv fordításának vonatkozásai;
- jelnyelvi ismeretek, jelnyelvi nyelvtani ismeretek, jelismeret, a jelalkotás szabályai, a jelértés módszerei;
- a szájról olvasás technikájának szabályai;
- a tolmácsolási elméletek és stratégiák, előírások, technikák, alternatív kommunikációs technikák;
- a tolmácsolás során használható eszközök;
- a tolmácsolás etikai alapelveinek és eljárásrendjének ismerete;
- a szaktolmácsolások alapelveinek ismerete és gyakorlata.

Személyes adottságok:

A szakon végzettek jellemző:

- megfelelő beszédtechnika, közérthetőség;
- jó mozgáskoordináció, kifejező arcmimika, kezügyesség, a testbeszéd alkalmazási képessége;
- megfelelő beszédértés és beszédképesség;

- kommunikációs rugalmasság és a figyelemmegosztás, illetve összpontosítás, valamint a lényegkiemelés képessége;
- kreativitás, ötletgazdagság;
- tolerancia, kapcsolatteremtő készség, konfliktusmegoldó készség;
- általános tanulóképesség, emlékezőképesség, felfogóképesség, következtetési képesség, helyzetfelismerés, problémafelismerési és -kezelési képesség, objektivitás, döntésképesség;
- egészséges személyiség, fizikai állóképesség, önfegyelem, kiegyensúlyozottság, stressztűrő képesség;
- a jelnyelvi tolmácsoláshoz szükséges elkötelezettség, fejlődőképesség.

A szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

A jelnyelvi tolmácsok elsődleges feladata, hogy a magyar jelnyelv és a speciális kommunikációs rendszerek (jelesített magyar nyelv, ujjábécé, fonomimikai ábécé, a magyar nyelvű beszéd vizualizálása, valamint az alternatív kommunikációs csatornák) alkalmazásával különböző jelnyelvi tolmácsolási területeken, megfelelő szakmai felkészültséggel, hatékonyan, a szakmai etikai szabályokat betartva segítsék a siket és siketvak emberek, valamint környezetük információkhoz való hozzájutását, akadálymentes kommunikációját.

A jelnyelvi törvény alapján a jelnyelvi tolmácsok biztosítják a hozzáférést a hallássérült személyeknek a közérdekű, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

7. 8. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditérték:

Tanulmányok a hallássérült emberekről: 20 kredit

A magyar jelnyelv nyelvészeti elemzése: 12 kredit

Jelnyelvismeret: 18 kredit

Jelnyelvi tolmácsolás: 42 kredit

Készségfejlesztés: 6 kredit

8. Gyakorlat: 12 kredit

9. A szakdolgozat kreditértéke:

10 kredit